

בין פרס ואלמוגי (1973)
— לקרוע מוסכמות

עם רבין ואשכול (1967)
— לקרוא תיגר על האלים

אלון בכנס הפלמח (1954)
חוסר נכונות למרוד

באלון, וכי אלון יהיה למעשה שר-הביטורין בפועל. הוא גם הביא לכך שאשכול ימנה את רבין לרמטכ"ל.

אולם תיקונותיו של אלון התייבשו, וגם הפעם לא התמרד.

רבין, אף שהיה תלמידו של אלון, לא היה זקוק לעצותיו, והיה מנוי וגמור עימו לנהל את הצבא בעצמו. הצוות אשכול-רבין תפקד בצורה מצויינת, ובהדרגה תפס אלון שגם הפעם אין לו דריסת-רגל בי ענייני-הביטחון — העניינים היחידים ש-עניינו אותו באמת.

בכל שאר תפקידיו — כשר-העבודה, כשר-החינוך, ולבסוף כשר-החץ — עסק רק כדי לצאת ידי-חובו, מבלי למצוא בהם עניין של אמת, ומבלי להשקיע בהם את כל מעייניו.

ענינו נשארו נשואות אל תיקי-הביטחון, ומשם, בהמשך הדרך, אל ראשות-הממשלה.

68': "דין שני"

הרראמה של מאי 1967 הרסה סופית את סיכויו. דיין קיבל את התפקיד שכל מעייניו של אלון היו מקופלים בו — הסמכות העליונה להחליט בענייני-ביטחון, הנהגת צה"ל. הוא הפך אליל תר

כות במקרה. מפני שהעזו לצעוד, באוקטובר 1949, יחד עם שאר ראשי הפלמ"ח, בראש ההלכות הפלמ"ח בתל-אביב.

אלון הגיע לפיסגת התהילה הצבאית בגיל 30. הוגה-הדעות הצבאי הנודע, הפרשן הבריטי באזיל לידלהארט, ראה בו את אחד מגדולי המצביאים של המאה. ופרש עליו את חסותו כשיצא יגאל ללמוד במידרשת סנט-אנתוני באוקספורד.

האנגלים אהבו תמיד את האיש הזה, שהזכיר להם את התכונות היפות ביותר המבוקשות אצל בור-אצולה בריטי: הגיונות, יציבות, נאמנות, איפוק, חושי-מידה.

בשנות ה-50 טיפח בן-גוריון את דיין, והוא הפך לרמטכ"ל, מצביא, מנצח סיני. יגאל עמד מן הצד. יחסיהם שלו לכישרונות הצבאיים של דיין לא השתנה. כמו רוב מפקדי מלחמת-העצמאות, ראה בדיין מפקד כושל, חסר-אחריות, הורס-ערכים, בלתי-מסוגל לבנות צוות ולטפח סגל-מפקדים יעיל.

רק אחרי פרשת-לבון הכניס בן-גוריון את אלון לממשלה, כשר-העבודה, לצידו של דיין, שהפך שר-הקלאות.

63': תיקונה שהתבדתה

הגלגל התהפך, כאילו, ב-1963, כאשר הדיחו ותיק-מפא"י את בן-גוריון יין.

היה זה אופייני שלא הצעירים הדיחו את הזקן, אלא דווקא הקשישים הניקשים: דוי אשכול, גולדה מאיר וזיאמה ארן.

באותם הימים קיימתי עם אלון קשר רצוף. קבענו בינינו שנפגש, בערך אחת לחודש, בביתו של ידיד משותף, שאשתו היתה טבחית מעולה. כך, על ארוחת-ערב מצויינת, היינו מחליפים דיעות, מתווכים חים וגם חולקים איש על רעהו, תמיד בידידות ובלווית בדיחות. לא פעם העביר לי מידע שלדעתו היה צריך להיות ברשור. תי. כך מסר לי לעיון את המיסמך הסודי ביותר במדינה: סיפרו של חגי אשד על פרשת-לבון, שנאסר לפירסום וגננו.

(כעבור שנים גילה פלוני את קיומן של שיחות אלה, והדבר עורר שערורייה בכנסת. יריביו של יגאל רצו להשתמש בהן כדי לגנוח אותו. היו שרצו לרמוז כאילו יגאל מבר לי סקופים תמורת מידע, כפי שמקובל. כיום בשוק ההדלפות, או שרצה להעזר בי כדי להתור תחת הנהגת המפלגה. לא היה בכך שמץ של אמת. השיחות היו תמימות. הוא רצה לשכנע אותי בנכונות השקפותיו, ואני רציתי לשכנע אותו בנכונות השקפותי. אם הוחלף בהן מידע, הוא שימש לצורך זה בלבד.)

תודות לשיחות אלה, יכולתי לעקוב מקרוב אחרי המשך דרכו.

בראשית ימיו של לוי אשכול כראש-הממשלה, היה אלון מלא אופטימיות. הוא ידע כי אשכול, שר-הביטחון החדש, לא ידע דבר על ענייני-ביטחון. הוא היה משוכנע כי אשכול יצטרך וירצה להיעזר

אלון (מימין) חוצה את הגבול לעבר אד-עריש*
יוצרו ויצירתו של הפלמ"ח

על דיין אמר: „זהו בחור מסוכן. אין לו מעצורים, אין לו מוסר, אין לו ערכים. הוא מסוגל לכל דבר, צליכים לשמור עליו בכל רגע. אסור לגרוע ממנו עין.“

אחרי-כך הוסיף: „פעם, כשבן-גוריון יחליט לאסור את יצחק שדה, הוא יפנה אל כל האלופים, בזה אחר זה, ויבקש מהם לבצע זאת. כל אחד מהם ימצא תירוץ כדי להתחמק מזה. ורק משה דיין יגיד: בסדר, אני אעשה את זה.“ שדה עצר לרגע והמר שיד בחיור: „וגם אני אאסור אותו, אם יהיה צורך.“

אולם מתוך דבריו הבחנתי ששדה אוהב את דיין, כפי שאב אוהב את בנו הצעיר שסרה.

הוא לא הספיק לראות את המשך הדרא-מה בין שני בני-טיפוחיו. הוא נפטר בראשית.

כמו שדה עצמו, פרש אלון מצה"ל למחרת המלחמה. כמחאה על דרכו של בן-גוריון. למעשה פעל בן-גוריון לסילוק כל מפקדי הפלמ"ח מן הצבא. רק יצחק רבין התעקש להישאר, והוא שהה שנים ארוך.

* משמאל: שלישי ירוחם כהן, שהפך ידיו של גמאל עבד-אל-נאצר.

(המשך מעמוד 27)
לאמר: בגלל אי-הנכונות להאבק עד הסוף.

51': הבנים של שדה

איש לא הכיר ואהב את אלון יותר מיצחק שדה.

שדה התייחס לבני-אדם כמו גנן לפרי-חים: הוא גידל אותם, פיתח אותם, טיפח אותם. בניגוד גמור לבן-גוריון, שהפך לבני-אדם למכשירי ושהשחית אותם תוך כדי כך, טיפח אותם שדה באהבה, העלה בתוכם כוחות גנויים וחיוביים.

פעם, ב-1951, שאלתי את שדה איך הוא משווה את שני הבחורים. שהופיעו משני צידיו בתצלום ההיסטורי שצולם בעת העלייה לחניה — אלון ודיין.

בתשובה, הפליג שדה תחילה בשיבוהו של אלון. הוא תיאר אותו כצעיר בעל ערכים עמוקים, אחראי, נכון, נאמן, אדם שאפשר לסמוך עליו בכל מצב. מרביתו היה בורר כי שדה רואה באלון את בנו הי

בכור, ממשיך דרכו.

אלון בשפת-הים (1970)
שופע נעורים